

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԵՎ ԹԵՍՏԱՎՈՐՄԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

2016 թ. նոյեմբեր-դեկտեմբեր ամիսներին ՀՀ
հանրակրթական ուսումնական
հաստատությունների 10-րդ դասարաններում
անցկացված

ԱՐՏԱՔԻՆ ԸՆԹԱՑԻԿ
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ.....	4
1.1. Ամփոփ տեղեկություն 2016 թ. նոյեմբեր-դեկտեմբեր ամիսներին անցկացված արտաքին ընթացիկ գնահատման մասին	4
1.2. Թեստերի կառուցվածքը և սանդղակավորումը.....	5
2. ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐ ԱՐՏԱՔԻՆ ԸՆԹԱՅԻՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼԸ	
2.1. Արտաքին ընթացիկ գնահատման ընդհանուր արդյունքներն ըստ առարկաների	6
2.2. Վիճակագրական տվյալներ ընդհանուր վերլուծության մեջ չներառված առարկաներից.....	8
2.3. Գնահատականների խմբերի տոկոսային թվերն ըստ առարկաների	8
2.4. Արտաքին և ներքին գնահատումների համեմատությունը	9
3. ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ ԸՍՏ ՄԵՌԵՐԻ.....	12
4. ԱՐՏԱՔԻՆ ԸՆԹԱՅԻՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐՆ ԸՍՏ ՀՈՍՔԵՐԻ.....	13
4.1. Սովորողների բաշխումն ըստ հոսքերի.....	13
4.2. Հանրակրթական առարկաների միջին միավորներն ըստ հոսքերի.....	13
5. ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ ԸՍՏ ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՏԻՊԵՐԻ.....	16
5.1. Ընդհանուր արդյունքներն ըստ հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների տիպերի.....	16
5.2. Արտաքին ընթացիկ գնահատման միավորների խմբերի բաշխումը	17
ըստ առարկաների և հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների տիպերի.....	17
6. ՄԻՋԻՆ ՄԻԱՎՈՐՆԵՐՆ ԸՍՏ ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ.....	18
7. ԱՐՏԱՔԻՆ ԸՆԹԱՅԻՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐՆ ԸՍՏ ՎԱՐՉԱՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ՄԻԱՎՈՐՆԵՐԻ.....	20
7.1. Աշակերտների պատրաստվածությունն ըստ վարչատարածքային միավորների	20
8. ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆՆ ԸՍՏ ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԵՐԻ ՏԻՊԵՐԻ.....	22
Եզրակացություն	24

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Գնահատման և թեստավորման կենտրոնի կողմից հանրակրթական ավագ դպրոցի ծրագրեր իրականացնող ուսումնական հաստատություններում պարբերաբար անցկացվում է արտաքին ընթացիկ գնահատում, որը հնարավորություն է տալիս արձանագրելու այդ հաստատությունների ավագ դասարաններում սովորողների առաջադիմությունը և պարզելու դրա դինամիկան: 2016 թվականի նոյեմբերի 7-ից դեկտեմբերի 15-ն ընկած ժամանակահատվածում Հայաստանի Հանրապետության մարզերի և Երևան քաղաքի 73 հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների 10-րդ դասարաններում բոլոր հանրակրթական առարկաներից իրականացվել է արտաքին ընթացիկ գնահատում:

Նպատակը

2016 թվականի նոյեմբեր-դեկտեմբեր ամիսներին անցկացված արտաքին ընթացիկ գնահատման նպատակն աշակերտների 9-րդ դասարանի գիտելիքների ստուգումն է, որով նրանք մուտք են գործել ավագ դպրոց:

Ընտրանքը

Արտաքին ընթացիկ գնահատման ընտրանքը ՀՀ բոլոր մարզերում և Երևան քաղաքում գտնվող ուսումնական հաստատությունների 10-րդ դասարանի աշակերտներն են. ընդհանուր հաշվով՝ 42 ավագ, 22 միջնակարգ և 4 ոչ պետական դպրոցների, ինչպես նաև 5 վարժարանների 4109 աշակերտ:

Առարկաների ընտրությունը

Ի տարբերություն նախորդ տարիների, այս տարի արտաքին ընթացիկ գնահատման մասնակիցները հնարավորություն են ունեցել ընտրել երկու առարկա: Այդ ընտրությունը կատարվել է ստորև ներկայացված երեք տարբերակներից մեկով.

1. պարտադիր առարկաներից մեկը (հայոց լեզու, մաթեմատիկա, հայոց պատմություն) և մեկ բնագիտական առարկա (ֆիզիկա, կենսաբանություն, քիմիա, աշխարհագրություն)
2. պարտադիր առարկաներից մեկը (հայոց լեզու, մաթեմատիկա, հայոց պատմություն) և մեկ օտար լեզու (ռուսաց լեզու, անգլերեն, գերմաներեն, ֆրանսերեն)
3. պարտադիր առարկաներից երկուսը (հայոց լեզու, մաթեմատիկա, հայոց պատմություն)

Արտաքին ընթացիկ գնահատում անցկացնելու համար կազմվել են 9-րդ դասարանի ընդհանուր հոսքի առարկայական ծրագրերին համապատասխան թեստեր, որոնցով ստուգվել է աշակերտի մուտքը ավագ դպրոց՝ 10-րդ դասարան:

Արտաքին ընթացիկ գնահատման կազմակերպումը

Արտաքին ընթացիկ գնահատումը կազմակերպվել է Գնահատման և թեստավորման կենտրոնի ներկայացուցիչների կողմից, որոնք վերահսկել և

ուղղորդել են գնահատման ողջ գործընթացը, ապահովել աշակերտների ինքնուրույն աշխատանքը:

Գրավոր աշխատանքների տևողությունը եղել է 60 րոպե: Յուրաքանչյուր առարկայի գնահատման համար կիրառվել է թեստերի 4 տարբերակ:

Աշակերտների գրավոր աշխատանքները, պատասխանների ձևաթղթերի հետ միասին, տեղափոխվել են ԳԹԿ: Կարճ և ընդարձակ պատասխանով առաջադրանքները ստուգվել են առարկայական մասնագետների կողմից, արդյունքները անցկացվել են ձևաթղթերի համապատասխան դաշտերում, որից հետո ձևաթղթերը ենթարկվել են համակարգչային ստուգման:

Արտաքին ընթացիկ գնահատման արդյունքները դասամատյաններում գրանցելու համար տրվել են համապատասխան դպրոցներին:

Վերլուծության իրականացումը

Վերլուծությունն ամբողջությամբ իրականացվել է IATA, Excel, ACCESS, SPSS ծրագրերի միջոցով: Արտաքին և ներքին գնահատման համակարգերի արդյունքների, ինչպես նաև հանրակրթական առարկաների համեմատությունները, իսկ հաջորդ տարիներին նաև աշակերտների առաջադիմության դինամիկան համեմատելու համար, որոնք բնույթով և սանդղակավորմամբ տարբեր են, միավորները ներկայացված են առաջադրանքի պատասխանի ժամանակակից տեսությամբ (Item response theory-IRT), մինչդեռ հանրակրթական ուսումնական հաստատություններին արդյունքները տրամադրվել են Z-սանդղակով՝ ներքին գնահատմանը համադրելի դարձնելու համար: Առաջադրանքի պատասխանի ժամանակակից տեսությունը, այսուհետև՝ IRT¹, դասական տեսության բարելավված մոդելն է, որը հնարավորություն է տալիս ստանալու առավել ճկուն և հավաստի տեղեկություններ:

Արտաքին ընթացիկ գնահատականներից բացի ստեղծվել է նաև ներքին գնահատականների տվյալների բազա՝ աշակերտի 9-րդ դասարանի տարեկան գնահատականների հիման վրա:

¹ IRT տեսության մանրամասն նկարագրությունը տրված է նախորդ վերլուծության մեջ http://www.atc.am/files/verlucutyunner/2016/2016_petrvar_yntacik.pdf (էջ 4)

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1.1. Ամփոփ տեղեկություն 2016 թ. նոյեմբեր-դեկտեմբեր ամիսներին անցկացված արտաքին ընթացիկ գնահատման մասին

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված է աշակերտների մասնակցությունը 2016 թ. նոյեմբեր-դեկտեմբեր ամիսներին անցկացված արտաքին ընթացիկ գնահատմանը:

Աղյուսակ 1

Առարկան	Հայտագրված աշակերտների թիվը	Մասնակցած աշակերտների		Չմասնակցած աշակերտների		Անբավարար գնահատական ստացած աշակերտների	
		թիվը	տոկոսը	թիվը	տոկոսը	թիվը	տոկոսը
Հայոց լեզու	2977	2743	92.1	234	7.9	518	18.9
Հանրահաշիվ	1305	1196	91.7	109	8.3	198	16.5
Հայոց պատմություն	968	890	91.9	78	8.1	72	8.1
Տիզիկա	547	498	91.0	49	9.0	70	14.1
Քիմիա*	127	114	89.8	13	10.2	22	19.3
Կենսաբանություն	605	558	92.2	47	7.8	37	6.6
Աշխարհագրություն	478	443	92.7	35	7.3	96	21.6
Անգլերեն	624	560	89.7	64	10.3	46	8.2
Ռուսաց լեզու	555	496	89.4	59	10.6	35	7.0
Ֆրանսերեն*	11	11	100	0	0	3	27.3
Գերմաներեն*	19	17	89.5	2	10.5	8	47.1

*-ով նշված են վերլուծության մեջ չներառված առարկաները

Աղյուսակ 1-ում տեսնում ենք, որ աշակերտները պարտադիր առարկաներից (հայոց լեզու, մաթեմատիկա, հայոց պատմություն) ընտրություն կատարելիս նախապատվությունը տվել են «Հայոց լեզու» առարկային (66.8 %): Բնագիտական առարկաներից ընտրությունը կատարվել է գրեթե համաչափ, բացառությամբ «Քիմիա» առարկայից, որը ընտրել են քիչ թվով աշակերտներ: Հաշվի առնելով այն, որ գնահատումն անցկացվել է թեստերի 4 տարբերակներով, «Քիմիա» առարկայի մասնակիցների թիվը բավարար չի եղել հետագա վերլուծության մեջ ներառելու համար, քանի որ ստացված արդյունքները չեն կարող համարվել հուսալի: Նույն տրամաբանությամբ վերլուծության մեջ չեն ներառվել նաև «Ֆրանսերեն» և «Գերմաներեն» առարկաների արդյունքները:

1.2. Թեստերի կառուցվածքը և սանդղակավորումը

Արտաքին ընթացիկ գնահատման թեստերի կառուցվածքը բոլոր առարկաների համար ներկայացված է ստորև բերված աղյուսակում:

Աղյուսակ 2

Առարկան	Առաջադրանքների քանակը			Առավելագույն միավորը
	ընտրովի	կարճ	ընդարձակ	
Հայոց լեզու	13	7	-	20
Հանրահաշիվ	9	3	2	16
Հայոց պատմություն	13	5	-	20
Ֆիզիկա	14	4	2	20
Քիմիա	16	3	1	20
Կենսաբանություն	15	4	1	20
Աշխարհագրություն	15	4	1	20
Օտար լեզու (անգլերեն, ռուսաց լեզու ֆրանսերեն, գերմաներեն)	12	5	1	20

Բոլոր առաջադրանքները գնահատվել են 0 կամ 1 միավորներով, բացառությամբ օտար լեզուների ընդարձակ պատասխանով 18-րդ առաջադրանքից և հայոց պատմության 17-րդ կարճ պատասխանով առաջադրանքից, որոնք գնահատվել են 0-3 միավորներով, իսկ «Հանրահաշիվ» առարկայի 13-րդ և 14-րդ ընդարձակ պատասխանով առաջադրանքները գնահատվել են 0-2 միավորներով:

Գնահատման 10 միավորանոց համակարգին անցումը կատարվել է համաձայն ստորև բերված սանդղակների:

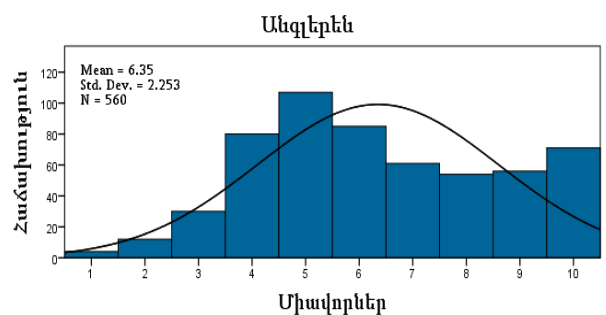
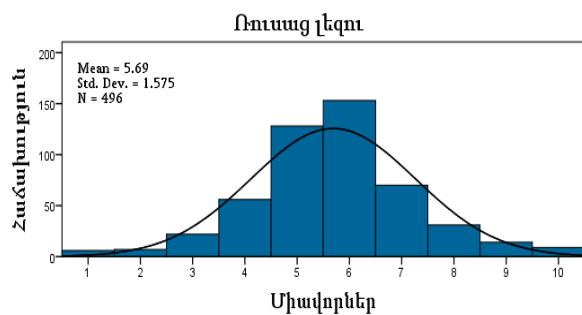
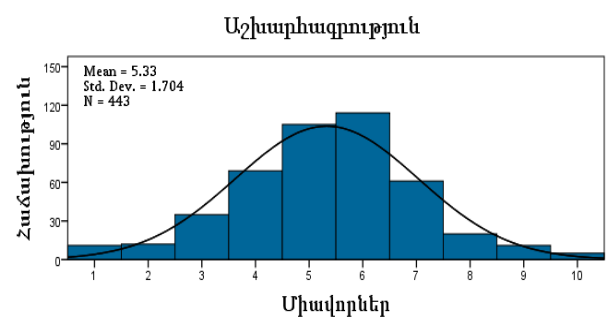
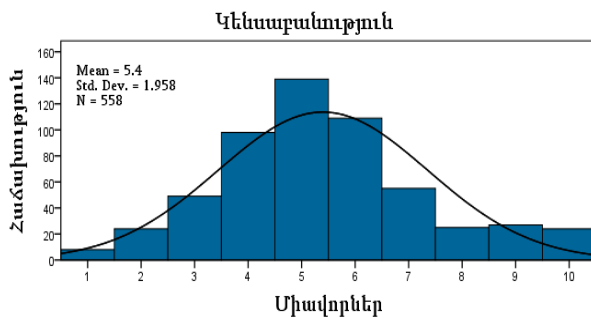
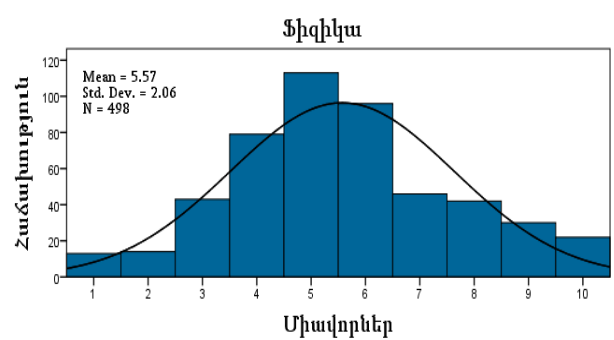
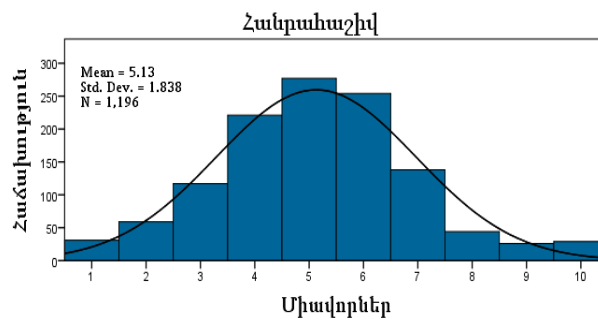
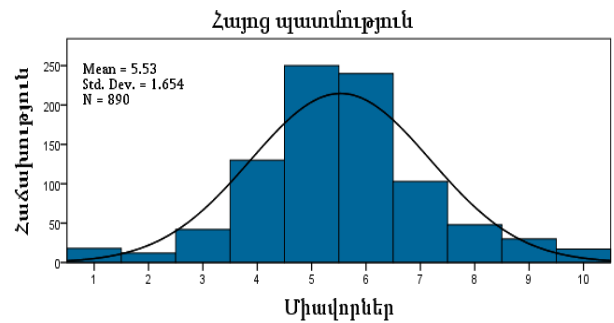
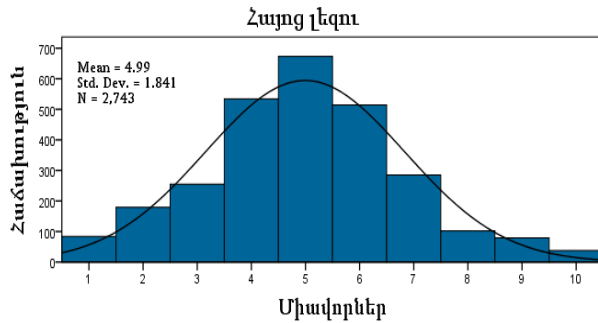
Աղյուսակ 3

Քննությունների արդյունքների գնահատման սանդղակներ			
Նախնական միավորը (0-16)	Գնահատականը (1-10)	Նախնական միավորը (0-20)	Գնահատականը (1-10)
0-1	1	0-1	1
2	2	2-3	2
3	3	4-5	3
4	4	6-7	4
5-6	5	8-10	5
7-8	6	11-13	6
9-11	7	14-15	7
12-13	8	16-17	8
14-15	9	18-19	9
16	10	20	10

2. ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐ ԱՐՏԱՔԻՆ ԸՆԹԱՑԻԿ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

2.1. Արտաքին ընթացիկ գնահատման ընդհանուր արդյունքներն ըստ առարկաների

Ստորև ներկայացված են հանրակրթական առարկաների միավորների բաշխման հիստոգրամները:

Վերը ներկայացված հիստոգրամներում տեսնում ենք, որ միավորների բաշխման կորերը համաչափ են, հիմնականում գերակշռում են 5 և 6 միավորները, բացառություն է կազմում «Անգլերեն» առարկայի միավորների բաշխման կորը, որը շեղված է դեպի բարձր միավորները:

Միավորների բաշխման բնութագրիչները

Աղյուսակ 4

Առարկան	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Գնահատման ստանդարտ սխալը ²	Ստանդարտ շեղումը (ցրվածությունը) ³	Հուսալիությունը ⁴
Հայոց լեզու	2743	4.99	0.035	1.84	0.80
Հանրահաշիվ	1196	5.13	0.053	1.84	0.79
Հայոց պատմություն	890	5.53	0.055	1.65	0.73
Ֆիզիկա	498	5.57	0.092	2.06	0.80
Կենսաբանություն	558	5.40	0.083	2.0	0.82
Աշխարհագրություն	443	5.33	0.081	1.70	0.73
Անգլերեն	560	6.35	0.095	2.25	0.81
Ռուսաց լեզու	496	5.69	0.071	1.58	0.82

Ի տարբերություն նախորդ տարիների՝ 2016 թ. նոյեմբեր-դեկտեմբեր ամիսներին անցկացված արտաքին ընթացիկ գնահատման մասնակիցները հնարավորություն են ունեցել ընտրելու իրենց նախընտրած երկու առարկաները: Քանի որ միավորները ներկայացված են IRT տեսությամբ, կարող ենք դրանք համեմատել նախորդ տարիներին անցկացված արտաքին գնահատումների հետ: Նկատելի է, որ այս դեպքում հայոց լեզվից միջին միավորն իջել է և գրանցվել է ամենացածրը, իսկ հանրահաշիվից միջին միավորը բարձրացել է: Մյուս առարկաներից միջին միավորները մոտ են 1-10 գնահատականների սանդղակի միջին միավորին (5.5): Համեմատելով նաև հանրակրթական առարկաների միջին միավորները՝ տեսնում ենք, որ ամենաբարձր միջին միավորը գրանցվել է «Անգլերեն» առարկայից: Եթե հաշվի առնենք, որ պետական միասնական քննությունների ժամանակ էլ անգլերենի միջին միավորն է բարձր, կարող ենք ասել, որ երեխաներն ավելի մոտիվացված են այս առարկան սովորելու:

Գնահատման ստանդարտ սխալները և ստանդարտ շեղումները նորմայի սահմաններում են, հուսալիությունները՝ ընդունելի:

²Միավորների գնահատման ստանդարտ սխալը համարվում է նորմային մոտ, եթե գործակիցը չի գերազանցում սանդղակի միավոր քայլը:

³10 միավորանոց սանդղակում միավորների բաշխումը համարվում է լավ, եթե ստանդարտ շեղումը մեծ է 1,5-ից:

⁴ Հուսալիության գործակիցը՝ 0.7-ից մինչև 0.8 ընդունված արժեքների դեպքում թեստի հուսալիությունը համարվում է միջին, 0.8-ից մինչև 0.9 արժեքների դեպքում՝ ընդունելի, 0.9-ից մեծ արժեքների դեպքում՝ մեծ:

2.2. Վիճակագրական տվյալներ ընդհանուր վերլուծության մեջ չներառված առարկաներից

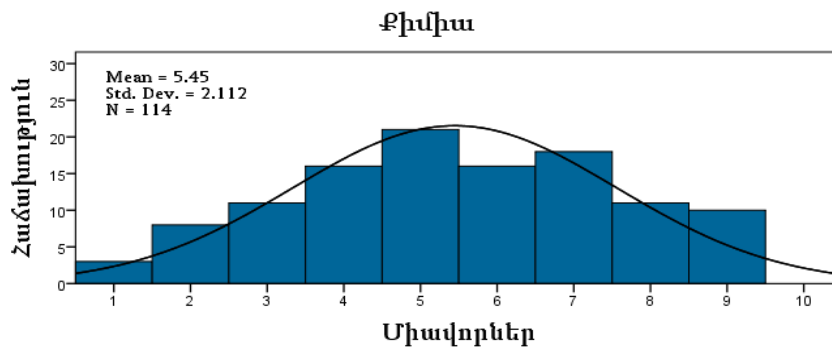
Այս ենթաբաժնում դասական տեսությամբ ներկայացված են որոշ վիճակագրական տվյալներ «Քիմիա», «Ֆրանսերեն» և «Գերմաներեն» առարկաներից, որոնք հնարավոր չի եղել ներկայացնել IRT տեսությամբ:

Աղյուսակ 5

Առարկան	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Գնահատման ստանդարտ սխալը	Ստանդարտ շեղումը (ցրվածությունը)
Քիմիա	114	5.45	0.20	2.11
Ֆրանսերեն	11	4.73	0.41	1.34
Գերմաներեն	17	4	0.47	1.94

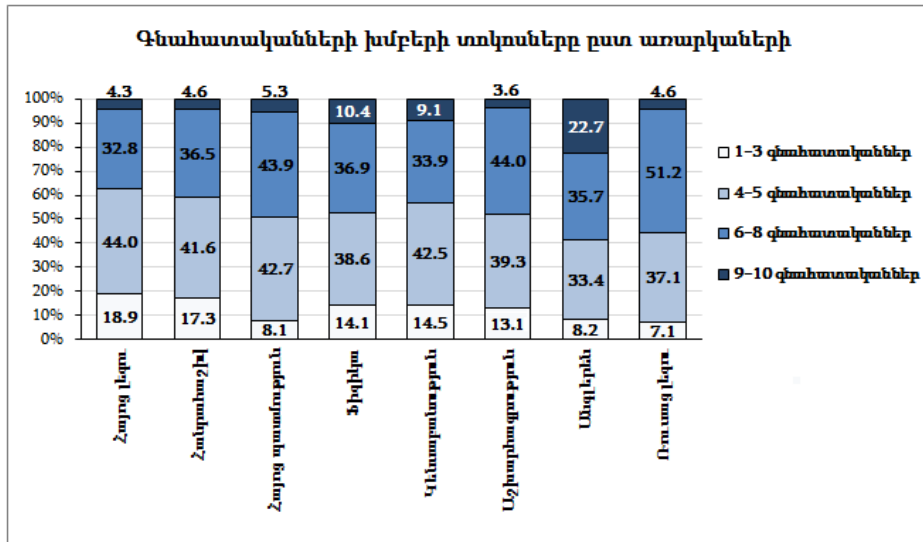
Թեև «Ֆրանսերեն» և «Գերմաներեն» առարկաներն ընտրել են քիչ թվով աշակերտներ, այնուամենայնիվ, միջին միավորները նկատելի ցածր են: Գնահատման ստանդարտ սխալները մյուս առարկաների համեմատ մեծ են, ինչը կարելի է բացատրել աշակերտների փոքր թվով:

Հիստոգրամում ներկայացված է «Քիմիա» առարկայի միավորների բաշխումը:

2.3. Գնահատականների խմբերի տոկոսային թվերն ըստ առարկաների

Գնահատականների խմբերի բաշխման ուսումնասիրությունը և համեմատությունն իրականացվել է IRT մաթեմատիկական մոդելի կիրառմամբ, որով գնահատվել է սովորողների պատրաստվածության մակարդակը՝ հիմնվելով տարբեր բարդության առաջադրանքների ճիշտ պատասխանի հավանականության գնահատման վրա: IRT-ն թույլ է տալիս գնահատականները ստանդարտացնել և բերել գնահատման ընդհանուր համակարգի, որը համեմատելի է դարձնում արտաքին ընթացիկ գնահատման առարկաների գնահատականները: Սույն վերլուծության մեջ գնահատականները խմբավորված են ըստ առաջադիմության չորս խմբերի (1-3, 4-5, 6-8 և 9-10), որոնց տոկոսային թվերը ներկայացված են ստորև բերված դիագրամում:

Դիագրամում տեսնում ենք, որ «գերազանց» (9 և 10 գնահատականներ) պատրաստվածության ամենամեծ՝ 22.7 տոկոս կազմել են «Անգլերեն» առարկայի արտաքին գնահատմանը մասնակցած աշակերտները: Այս տեսանկյունից 2-րդ և 3-րդ տեղերում են ֆիզիկայի՝ 10.4 տոկոս, և կենսաբանության՝ 9.1 տոկոս, մասնակիցները: Իսկ ըստ առարկաների «գերազանց» պատրաստվածության ամենափոքր՝ 3.6 տոկոսը դիտարկվել է «Աշխարհագրություն» առարկան ընտրած աշակերտների շրջանում: «Անբավարար» (1-3 գնահատականներ) պատրաստվածության ամենամեծ տոկոսները դիտարկվել են հայոց լեզվից՝ 18.9 տոկոս, և հանրահաշվից՝ 17.3 տոկոս:

Չուզահեռներ տանելով պետական միասնական քննությունների հետ՝ կարելի է ասել, որ աշխարհագրությունից միասնական քննություն հանձնում են մասնակիցների մինչև 3 տոկոսը, իսկ ուսումնասիրվող արտաքին ընթացիկ գնահատման դեպքում այդ ցուցանիշը կազմել է 11 տոկոս: Մասնակցության տոկոսային տարբերությունը կարող է բացատրվել նրանով, որ արտաքին գնահատման երկրորդ առարկայի ընտրության մեջ չկողմնորոշված որոշ աշակերտներ պարզապես ընտրել են «Աշխարհագրություն» առարկան:

2.4. Արտաքին և ներքին գնահատումների համեմատությունը

Արտաքին և ներքին գնահատումների միավորները միմյանց հետ համեմատելիս կարևոր է նկատի ունենալ այն հանգամանքը, որ ներքին գնահատման 10 միավորանոց համակարգը արհեստականորեն կրճատվել է, և ամենացածր գնահատականը դարձել է 4-ը (սանդղակի միջին միավորը՝ 7,0), մինչդեռ արտաքին գնահատման դեպքում կիրառվել են 1-ից 10 գնահատականները (սանդղակի միջին միավորը՝ 5,5): Թեև ներքին գնահատման ժամանակ կիրառվում են բազմաբնույթ գործիքներ՝ ի տարբերություն արտաքին գնահատման, սակայն ներքին գնահատման մեջ մեծ է սուբյեկտիվության գործոնը:

Առարկան	Գնահատումը	Միջին միավորը	Գնահատման ստանդարտ սխալը	Ստանդարտ շեղումը (ցրվածությունը)
Հայոց լեզու	Արտաքին	4.99	0.035	1.84
	Ներքին	7.01	0.032	2.78
Հանրահաշիվ	Արտաքին	5.13	0.053	1.84
	Ներքին	7.54	0.047	1.78
Հայոց պատմություն	Արտաքին	5.53	0.055	1.65
	Ներքին	7.18	0.053	1.80
Ֆիզիկա	Արտաքին	5.57	0.092	2.06
	Ներքին	7.62	0.068	1.78
Կենսաբանություն	Արտաքին	5.40	0.083	2.00
	Ներքին	7.25	0.071	1.82
Աշխարհագրություն	Արտաքին	5.33	0.081	1.70
	Ներքին	7.06	0.075	1.98
Անգլերեն	Արտաքին	6.35	0.095	2.25
	Ներքին	7.42	0.059	2.48
Ռուսաց լեզու	Արտաքին	5.69	0.071	1.58
	Ներքին	7.37	0.066	1.74

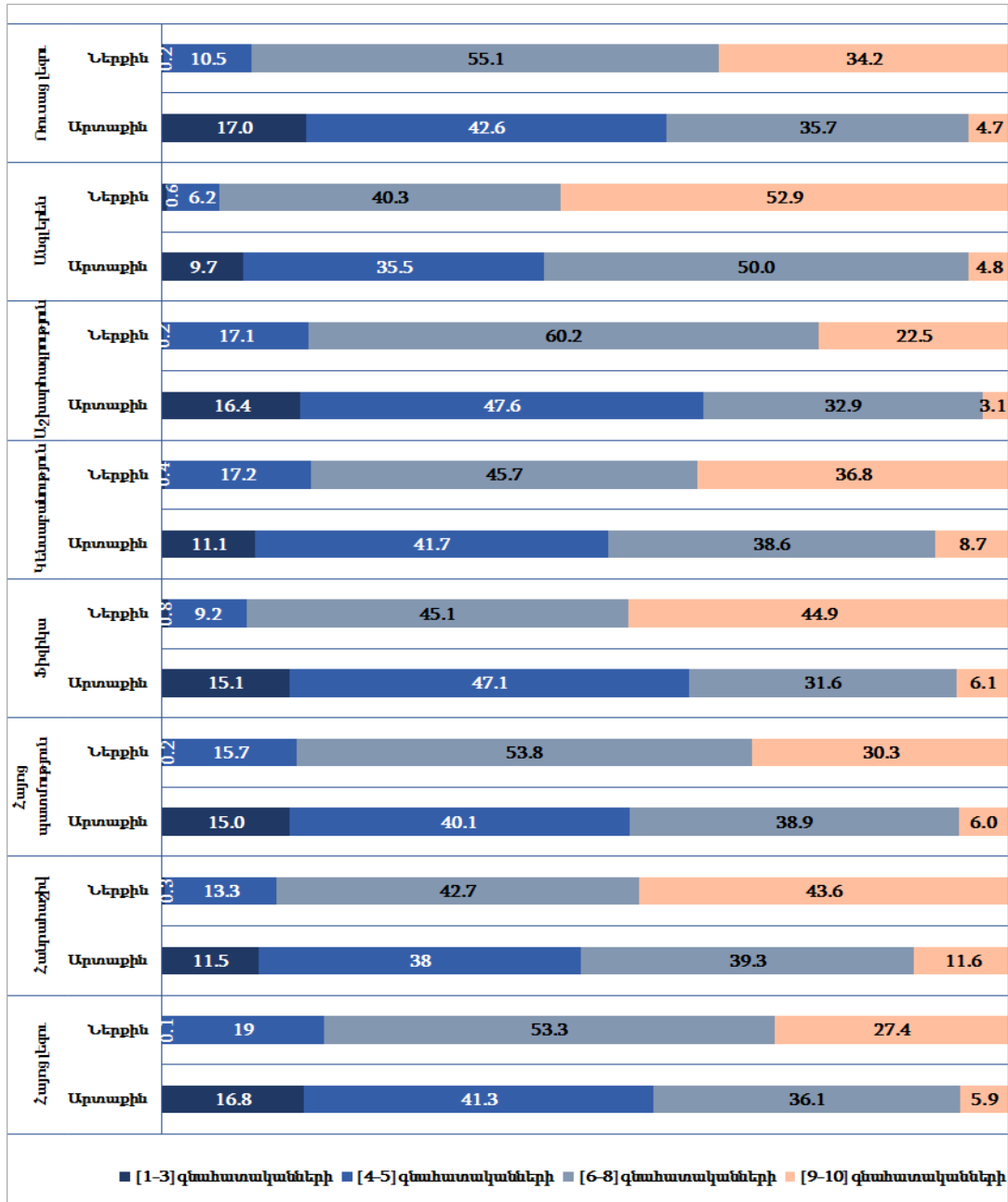
Աղյուսակում տեսնում ենք, որ ներքին գնահատման միջին միավորները 7.01-ից (հայոց լեզու) 7.62 (ֆիզիկա) միջակայքում են: Երկու գնահատումների դեպքում էլ ամենացածր միջին միավորը գրանցվել է «Հայոց լեզու» առարկայից: Ինչպես արդեն նշել ենք, արտաքին գնահատման ժամանակ ամենաբարձր միջին միավորը գրանցվել է «Անգլերեն» առարկայից, հետևաբար, այս առարկայից ներքին և արտաքին գնահատումների միջին միավորների տարբերությունը ամենափոքրն է՝ 1.1 միավոր: Այս տեսանկյունից ամենամեծ տարբերությունը գրանցվել է հանրահաշիվից՝ 2.4 միավոր: Ներքին և արտաքին գնահատումների միջին միավորների տարբերությունները ակնառու երևում են դիագրամ 2-ում:

Դիագրամ 2

Դիագրամ 3-ում ներկայացված են 2016 թ. ներքին և արտաքին գնահատումների միավորների խմբերի տոկոսային թվերի համադրությունները:

Դիագրամ 3

Դիագրամ 3-ում տեսնում ենք, որ ի տարբերություն արտաքին գնահատման՝ ներքին գնահատման դեպքում 1-3 գնահատականներ գրեթե չկան, իսկ 9-10 գնահատականների խմբերը նշանակալիորեն մեծ են:

3. ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ ԸՍՏ ՍԵՌԵՐԻ

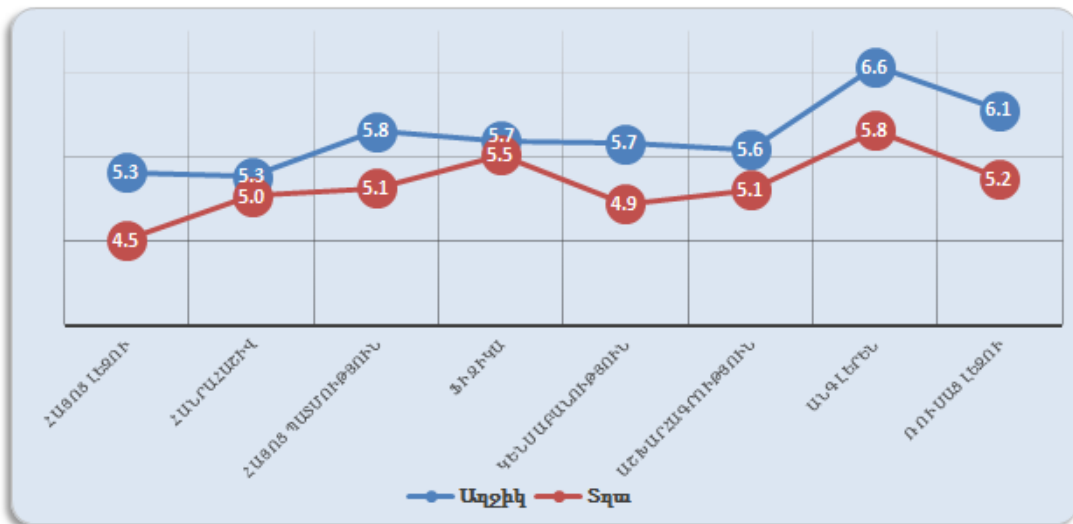
Արտաքին ընթացիկ գնահատմանը մասնակցած հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների 10-րդ դասարանի աշակերտների 54 %-ը աղջիկներ են, 46 %-ը՝ տղաներ: Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված են բոլոր առարկաներից վիճակագրական տվյալներ՝ ըստ սեռերի:

Աղյուսակ 7

Առարկան	Սեռը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Գնահատման ստանդարտ սխալը	Ստանդարտ շեղումը
Հայոց լեզու	աղջիկ	1625	5.32	0.045	1.80
	տղա	1118	4.51	0.054	1.79
Հանրահաշիվ	աղջիկ	473	5.27	0.080	1.74
	տղա	723	5.04	0.071	1.90
Հայոց պատմություն	աղջիկ	525	5.81	0.066	1.50
	տղա	365	5.13	0.093	1.77
Ֆիզիկա	աղջիկ	140	5.69	0.165	1.95
	տղա	358	5.53	0.111	2.10
Կենսաբանություն	աղջիկ	351	5.66	0.104	1.95
	տղա	207	4.95	0.132	1.90
Աշխարհագրություն	աղջիկ	198	5.60	0.115	1.62
	տղա	245	5.11	0.111	1.74
Անգլերեն	աղջիկ	390	6.58	0.114	2.25
	տղա	170	5.82	0.167	2.18
Ռուսաց լեզու	աղջիկ	270	6.06	0.097	1.60
	տղա	226	5.24	0.095	1.43

Ստորև բերված դիագրամում ներկայացված է բոլոր առարկաներից աշակերտների միջին միավորների համեմատությունն ըստ սեռերի:

Դիագրամ 4

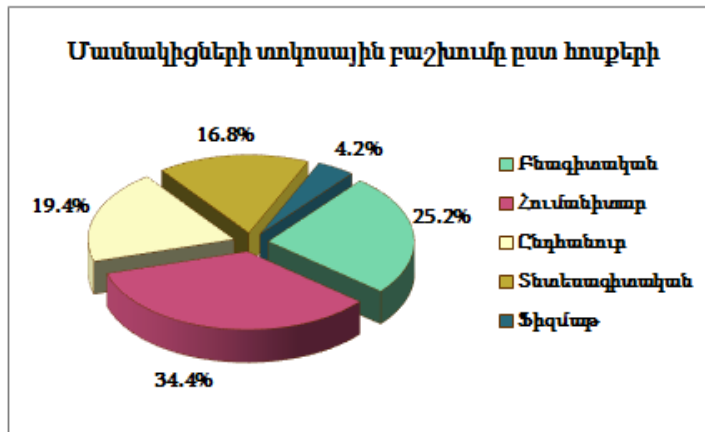
Ըստ սեռերի համեմատության մեջ տեսնում ենք, որ բոլոր առարկաներից աղջիկների միջին միավորներն ավելի բարձր են տղաների միջին միավորներից: Միայն «Հանրահաշիվ» և «Ֆիզիկա» առարկաներից են տղաների և աղջիկների միջին միավորները մոտ՝ «Հանրահաշիվ» առարկայի դեպքում տարբերությունը կազմում է 0.3 միավոր, «Ֆիզիկա» առարկայի դեպքում՝ 0.2 միավոր, իսկ մյուս առարկաներում այդ տարբերությունը կազմում է 0.5-0.8 միավոր:

4. ԱՐՏԱՔԻՆ ԸՆԹԱՑԻԿ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐՆ ԸՍՏ ՀՈՍՔԵՐԻ

4.1. Սովորողների բաշխումն ըստ հոսքերի

Դիագրամ 5-ում ներկայացված են արտաքին ընթացիկ գնահատման մասնակիցների տոկոսային թվերն ըստ հոսքերի:

Դիագրամ 5

Միջնակարգ դպրոցում ուսուցումն իրականացվում է միայն ընդհանուր հոսքի ծրագրերով: Մյուս տիպերի հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում, պարզվում է, ընտրելու հնարավորության դեպքում աշակերտները գերապատվությունը տալիս են հումանիտար հոսքին, այնուհետև բնագիտական և տնտեսագիտական հոսքերին, ֆիզմաթ հոսքն ընտրում են փոքր թվով աշակերտներ:

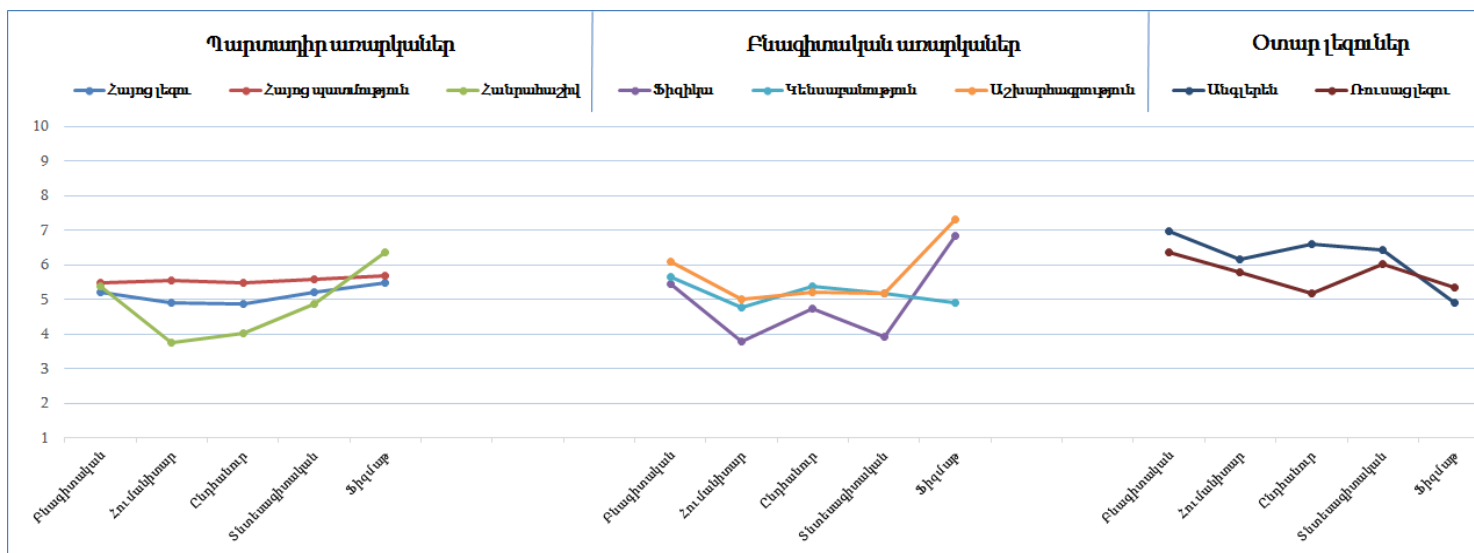
4.2. Հանրակրթական առարկաների միջին միավորներն ըստ հոսքերի

Աղյուսակ 8-ում ներկայացված են ըստ հոսքերի մասնակիցների թիվը և միջին միավորները բոլոր առարկաներից: Մզեցված են այն միջին միավորները, որոնք համապատասխան առարկայի ընդհանուր միջին միավորից մեծ են կամ հավասար:

Հոսքը Առարկան	Բնագիտական		Հումանիտար		Ընդհանուր		Տնտեսագիտական		Ֆիզմաթ	
	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը
<i>Հայոց լեզու</i>	518	5.20	1132	4.90	644	4.89	429	5.21	20	5.49
<i>Հանրահաշիվ</i>	485	5.38	83	3.75	85	4.03	388	4.87	155	6.38
<i>Հայոց պատմություն</i>	80	5.49	565	5.53	194	5.48	48	5.58	3	5.70
<i>Ֆիզիկա</i>	294	5.44	8	3.80	33	4.73	41	3.92	122	6.84
<i>Գենսաբանություն</i>	277	5.66	93	4.78	147	5.39	35	5.18	6	4.91
<i>Աշխարհագրություն</i>	64	6.07	161	5.03	125	5.22	89	5.17	4	7.31
<i>Անգլերեն</i>	50	6.99	313	6.17	60	6.60	135	6.45	2	4.92
<i>Ռուսաց լեզու</i>	39	6.36	210	5.80	154	5.19	88	6.02	5	5.34

Աղյուսակ 8-ում տեսնում ենք, որ ամենաշատ մզեցված միջին միավորները բնագիտական և ֆիզմաթ հոսքերում են: Ֆիզմաթ հոսքի մասնակիցները կազմել են ընդհանուր մասնակիցների 4.2 տոկոսը և հիմնականում ընտրել են «Հանրահաշիվ» և «Ֆիզիկա» առարկաները, որոնցից էլ գրանցել են ամենաբարձր միջին միավորները, այսինքն, այս հոսքում աշակերտների ընտրությունն ավելի նպատակաուղղված է: Հումանիտար հոսքում ընդհանուր միջին միավորից բարձր են «Հայոց պատմություն» և «Ռուսաց լեզու» առարկաների, տնտեսագիտական հոսքում՝ «Հայոց լեզու», «Հայոց պատմություն», «Անգլերեն» և «Ռուսաց լեզու» առարկաների միջին միավորները: Ընդհանուր հոսքն առանձնանում է միայն մեկ մզեցված միջին միավորով՝ «Անգլերեն» առարկայից:

Դիագրամ 6-ում ներկայացված են բոլոր առարկաների միջին միավորներն ըստ հոսքերի: Առարկաները խմբավորած են ըստ պարտադիր առարկաների, բնագիտական առարկաների և օտար լեզուների:

Վերլուծությունից պարզվել է, որ պարտադիր «Հայոց լեզու» և «Հայոց պատմություն» առարկաներից աշակերտների միջին միավորներն ըստ հոսքերի նշանակալիորեն չեն տարբերվել, ինչը չի կարելի ասել «Հանրահաշիվ» առարկայի մասին, որտեղ հումանիտար և ընդհանուր հոսքերի աշակերտների միջին միավորները նշանակալիորեն ցածր են, թեև այս հոսքերում միայն 7 տոկոսն է ընտրել «Հանրահաշիվ» առարկան:

Բնագիտական առարկաներից ամենացածր միջին միավորները, գրեթե բոլոր հոսքերում, գրանցվել են ֆիզիկայից, միայն ֆիզմաթ հոսքի նշանակալի մեծ միջին միավորն է բարձրացնում այս առարկայի ընդհանուր միջին միավորը: Կենսաբանությունից և աշխարհագրությունից ֆիզմաթ հոսքում մասնակիցների փոքրաթիվ լինելու պատճառով (6 և 4) միջին միավորների նկատելի մեծ տարբերությունը չի մեկնաբանվել, մյուս հոսքերում այս առարկաներից աշակերտների միջին միավորները նշանակալիորեն չեն տարբերվել:

Օտար լեզուներից միջին միավորները բարձր են բնագիտական հոսքում: Այս առարկաներից ֆիզմաթ հոսքին չենք անդրադառնա մասնակիցների փոքրաթիվ լինելու պատճառով: Այսպիսով, ամենացածր միջին միավորը անգլերենից դիտարկվել է հումանիտար հոսքում, իսկ ռուսերենից՝ ընդհանուր հոսքում:

5. ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ ԸՍՏ ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՏԻՊԵՐԻ

5.1. Ընդհանուր արդյունքներն ըստ հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների տիպերի

Արտաքին ընթացիկ գնահատման մասնակիցների 72 տոկոսը ավագ դպրոցների աշակերտներ են, միջնակարգ դպրոցների և վարժարանների աշակերտները կազմել են 13-ական տոկոս, ոչ պետական հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների աշակերտները՝ 2 տոկոս: Աղյուսակ 9-ում ներկայացված են վիճակագրական տվյալներ ըստ հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների տիպերի: Մգեցված են այն միջին միավորները, որոնք մեծ կամ հավասար են համապատասխան առարկայի ընդհանուր միջին միավորից:

Աղյուսակ 9

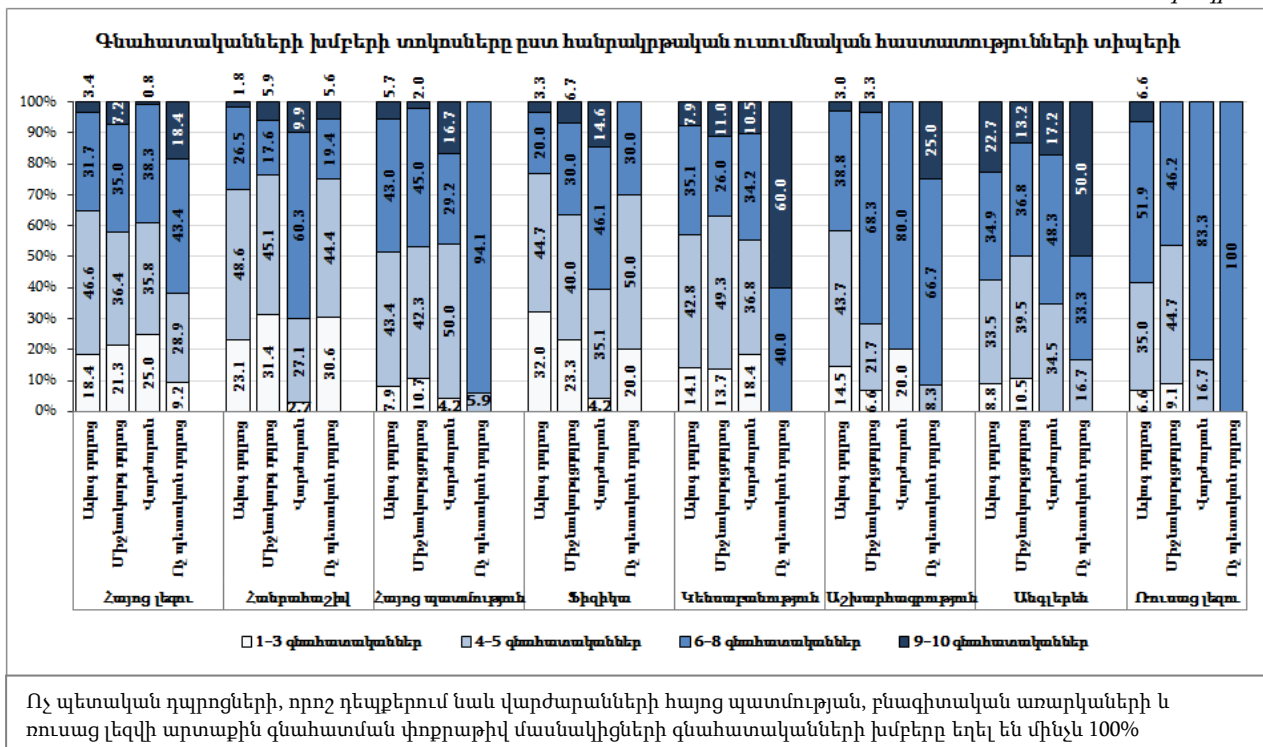
Առարկան	Առարկայի ընդհանուր միջին միավորը	Ավագ դպրոց			Միջնակարգ դպրոց			Վարժարան			Ոչ պետական դպրոց		
		Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Ստանդարտ շեղումը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Ստանդարտ շեղումը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Ստանդարտ շեղումը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Ստանդարտ շեղումը
Հայոց լեզու	4.99	2116	4.93	1.77	431	5.13	2.07	120	4.82	1.77	76	6.24	2.06
Հանրահաշիվ	5.13	736	4.63	1.64	51	4.49	2.08	373	6.25	1.64	36	4.56	2.21
Հայոց պատմություն	5.53	700	5.54	1.66	149	5.30	1.61	24	5.88	1.75	17	6.65	0.93
Ֆիզիկա	5.57	150	4.43	1.79	30	4.83	2.28	308	6.23	1.91	10	4.60	1.17
Կենսաբանություն	5.40	404	5.37	1.86	73	5.40	2.07	76	5.34	2.23	5	8.60	1.52
Աշխարհագրություն	5.33	366	5.14	1.66	60	6.07	1.60	5	5.40	1.34	12	7.33	1.56
Անգլերեն	6.35	475	6.30	2.27	38	6.00	2.16	29	6.69	1.89	18	7.94	2.07
Ռուսաց լեզու	5.69	351	5.80	1.64	132	5.31	1.34	12	6.50	1.17	1	6.00	-

Ինչպես արդեն նշել ենք, արտաքին ընթացիկ գնահատման մասնակիցների գերակշիռ մասը եղել է ավագ դպրոցներից, հետևաբար, բոլոր առարկաներից նրանց թիվը կազմել է 62-85 տոկոս, միայն «Ֆիզիկա» առարկայից է, որ մասնակիցների թիվը եղել է 30 տոկոս: Հետաքրքիր է, որ վարժարանների աշակերտների 61.8 տոկոսն ընտրել է «Ֆիզիկա» առարկան և գրանցել է ամենաբարձր միջին միավորը: Վարժարաններում, բացի «Հայոց լեզու» և «Կենսաբանություն» առարկաներից, մյուս բոլոր առարկաների միջին միավորները բարձր են տվյալ առարկաների ընդհանուր միջին միավորներից: Միջնակարգ դպրոցներում ամենաբարձր միջին միավորը «Աշխարհագրություն» և «Հայոց լեզու» առարկաներից է, ավագ դպրոցներում՝ «Հայոց պատմություն» և «Ռուսաց լեզու» առարկաներից: Ոչ պետական հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում մասնակիցների թիվը զգալի փոքր է, միջին միավորներն էլ, բացի «Հանրահաշիվ» և «Ֆիզիկա» առարկաներից, բարձր են ընդհանուր միջին միավորներից:

5.2. Արտաքին ընթացիկ գնահատման միավորների խմբերի բաշխումը ըստ առարկաների և հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների տիպերի

Հետևյալ դիագրամում ներկայացված է աշակերտների պատրաստվածությունը գնահատականների խմբերի տոկոսային բաշխվածությամբ՝ ըստ հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների տիպերի:

Դիագրամ 7

Հաշվի առնելով ոչ պետական հանրակրթական ուսումնական հաստատություններից արտաքին ընթացիկ գնահատմանը մասնակցած աշակերտների փոքրաթիվ լինելը՝ ավելի մանրամասն անդրադառնանք ավագ, միջնակարգ դպրոցների և վարժարանների գնահատականների բաշխմանը:

Դիագրամում տեսնում ենք, որ «գերազանց» պատրաստվածության ամենամեծ տոկոսներով առանձնանում են անգլերենից և ռուսաց լեզվից ավագ դպրոցների, հայոց լեզվից, կենսաբանությունից և աշխարհագրությունից՝ միջնակարգ դպրոցների, հանրահաշվից և ֆիզիկայից՝ վարժարանների աշակերտները: Ռուսաց լեզվից «գերազանց» պատրաստվածություն են ցուցաբերել միայն ավագ դպրոցների աշակերտները: «Անբավարար» պատրաստվածության ամենամեծ տոկոսը ֆիզիկայից ունեցել են ավագ դպրոցների, հանրահաշվից, հայոց պատմությունից և անգլերենից՝ միջնակարգ դպրոցների, հայոց լեզվից, կենսաբանությունից և աշխարհագրությունից՝ վարժարանների աշակերտները: Անգլերենից և ռուսաց լեզվից «անբավարար» պատրաստվածություն չի դիտարկվել միայն վարժարաններում:

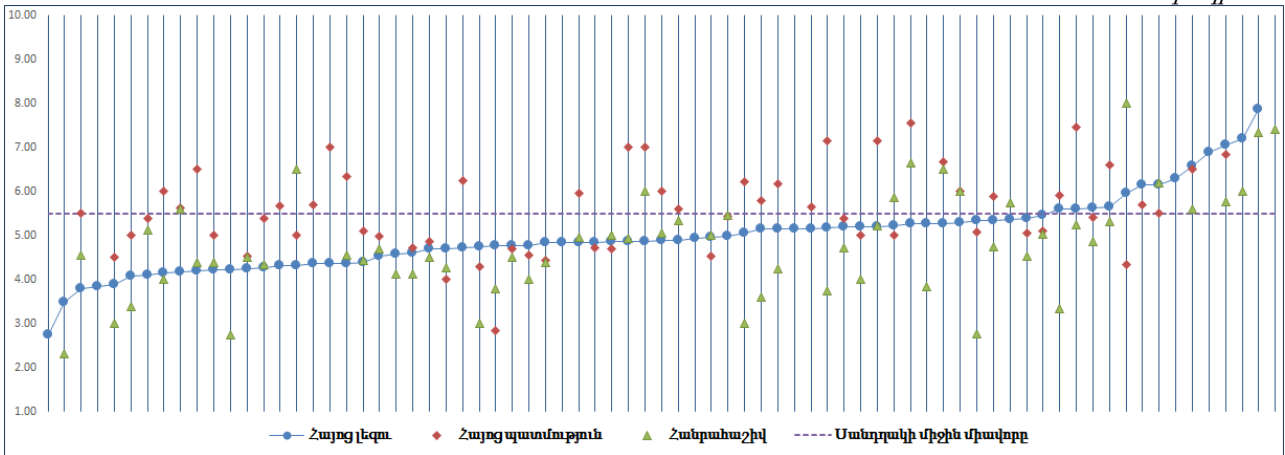
Ավագ և միջնակարգ դպրոցներում հայոց լեզվից, հանրահաշվից և ֆիզիկայից «անբավարար» (1, 2 և 3 գնահատականներ) պատրաստվածություն ցուցաբերած աշակերտները կազմել են այդ առարկաների արտաքին գնահատմանը մասնակցածների 18.4-32 տոկոսը: Վարժարաններում այդ ցուցանիշը բարձր է եղել հայոց լեզվից (25 %), կենսաբանությունից (18.4 %) և աշխարհագրությունից (20 %):

Ոչ պետական դպրոցներում «գերազանց» պատրաստվածություն դիտարկվել է հայոց լեզվից, հանրահաշվից, կենսաբանությունից, աշխարհագրությունից և անգլերենից, իսկ «Անբավարար» պատրաստվածություն՝ միայն հայոց լեզվից, հանրահաշվից և ֆիզիկայից:

6. ՄԻՋԻՆ ՄԻԱՎՈՐՆԵՐՆ ԸՍՏ ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ

Դիագրամ 8-ում ներկայացված է 2016 թ. արտաքին ընթացիկ գնահատմանը մասնակցից հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների աշակերտների միջին միավորների դիրքերը սանդղակի միջին միավորի նկատմամբ՝ պարտադիր առարկաներից: Դիագրամի յուրաքանչյուր ուղղահայաց գծի վրա գտնվում են տվյալ ուսումնական հաստատության միջին միավորները այն առարկաներից, որոնք ընտրել են այդ ուսումնական հաստատությունում. կապույտով նշված է հայոց լեզվի, կարմիրով՝ հայոց պատմության, կանաչով՝ հանրահաշվի միջին միավորները, իսկ մանուշակագույն կետագիծը սանդղակի միջին միավորն է (5.5): Քանի որ «Հայոց լեզու» առարկան գրեթե բոլոր ուսումնական հաստատություններն են ընտրել, հետևաբար, միջին միավորները դասավորված են այդ առարկայի միջին միավորների աճման կարգով:

Դիագրամ 8

Դիագրամ 8-ում տեսնում ենք, որ հայոց լեզվից ցածր արդյունքներ գրանցած ուսումնական հաստատությունները ցածր արդյունք են գրանցել նաև մյուս առարկաներից: Նույն համաչափությունը նկատվել է նաև բարձր արդյունքներ գրանցած ուսումնական հաստատություններում: Մասնավորապես, բարձր միջին միավորներով աչքի են ընկել ստորև ներկայացված ուսումնական հաստատությունները:

Աղյուսակ 10-ում ներկայացված են այն ուսումնական հաստատությունների միջին միավորները, որոնց հայոց լեզվի միջին միավորն ընկած է սանդղակի միջին միավորից վերև:

Աղյուսակ 10

Ուսումնական հաստատությունը	Միջին միավորը		
	Հայոց լեզու	Հայոց պատմություն	Հանրահաշիվ
Կապանի թիվ 10 միջն. դպրոց	7.87	-	7.33
Գուգարքի ավագ դպրոց	7.19	-	6
«Էօրնեկեան» միջն. դպրոց	7.06	6.85	5.77
«Հայ կրթություն» կրթ. հիմնադրամ	6.59	6.50	5.60
Մրգաշատի թիվ 2 միջն. դպրոց	6.30	-	-
«Ուսում» հանրակրթական դպրոց	6.14	5.50	6.20
Նորատուսի թիվ 1 միջն. դպրոց	6.14	5.70	-
Վանաձորի թիվ 24 միջն. դպրոց	5.97	4.35	8
Կապանի թիվ 2 ավագ դպրոց	5.66	6.60	5.32
Հրազդանի թիվ 13 ավագ դպրոց	5.63	5.42	4.87
Իջևանի ավագ դպրոց	5.61	7.45	5.25
Մասիսի թիվ 5 ավագ դպրոց	5.60	5.92	3.33

Աղյուսակ 11-ում ներկայացված են այն ուսումնական հաստատությունների միջին միավորները, որոնց հանրահաշիվի միջին միավորն է ընկած սանդղակի միջին միավորից վերև:

Ուսումնական հաստատությունը	Միջին միավորը		
	Հայոց լեզու	Հայոց պատմություն	Հանրահաշիվ
Վանաձորի թիվ 24 միջն. դպրոց	5.97	4.35	8
Երևանի Ա. Շահինյանի անվ. ֆիզմաթ հատուկ դպրոց	-	-	7.42
Կապանի թիվ 10 միջն. դպրոց	7.87	-	7.33
Երևանի թիվ 54 ավագ դպրոց	5.26	7.56	6.65
Վայքի քաղաք. պետ. հանրակրթական վարժարան	4.32	5	6.50
Գավառի թիվ 2 միջն. դպրոց	5.28	6.67	6.50
«Ուսում» հանրակրթ. դպրոց	6.14	5.5	6.20
Իջևանի վարժարան	4.87	7	6
Արարատի ավագ դպրոց	5.29	6	6
Գուգարքի ավագ դպրոց	7.19	-	6
ՀԱՊՀ Երևանի ավագ դպրոց	5.23	5	5.86
«Էօրնեկեան» միջն. դպրոց	7.06	6.85	5.77
Երևանի թիվ 139 ավագ դպրոց	5.37	-	5.75
Արթիկի թիվ 7 ավագ դպրոց	4.18	5.62	5.60
«Հայ կրթություն» կրթ. հիմնադրամ	6.59	6.5	5.60

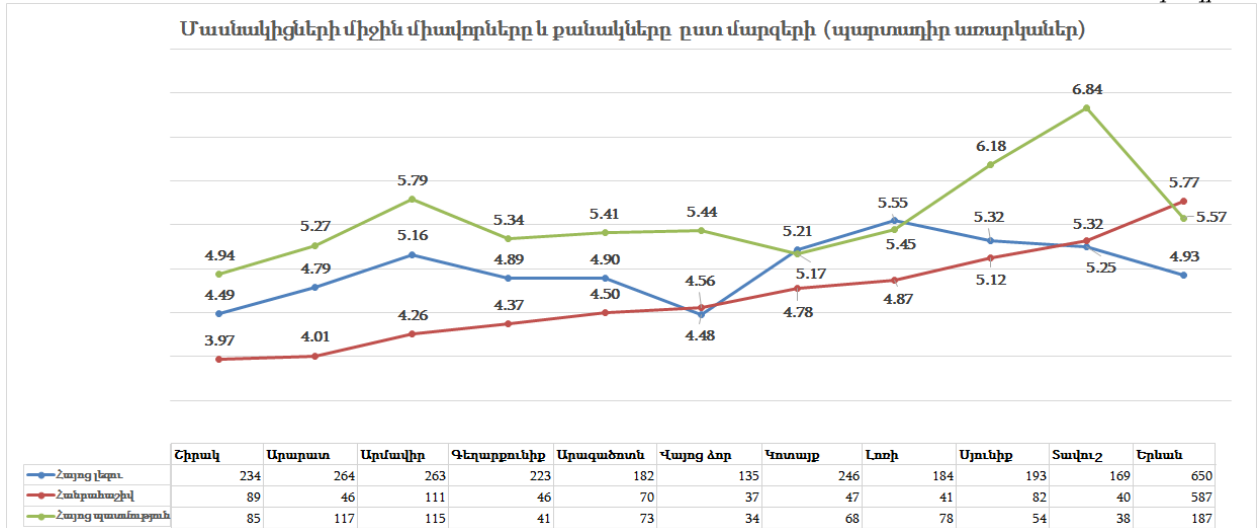
Հետաքրքիր է, որ Երևանի Ա. Շահինյանի անվան ֆիզմաթ հատուկ դպրոցում ոչ ոք չի ընտրել «Հայոց լեզու» և «Հայոց պատմություն» առարկաները, իսկ «Հանրահաշիվ» առարկայից այդ դպրոցը գրանցել է երկրորդ ամենաբարձր միջին միավորը (7.42) Վանաձորի թիվ 24 միջնակարգ դպրոցից հետո:

7. ԱՐՏԱՔԻՆ ԸՆԹԱՑԻԿ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐՆ ԸՍՏ ՎԱՐՉԱՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ՄԻԱՎՈՐՆԵՐԻ

7.1. Աշակերտների պատրաստվածությունն ըստ վարչատարածքային միավորների

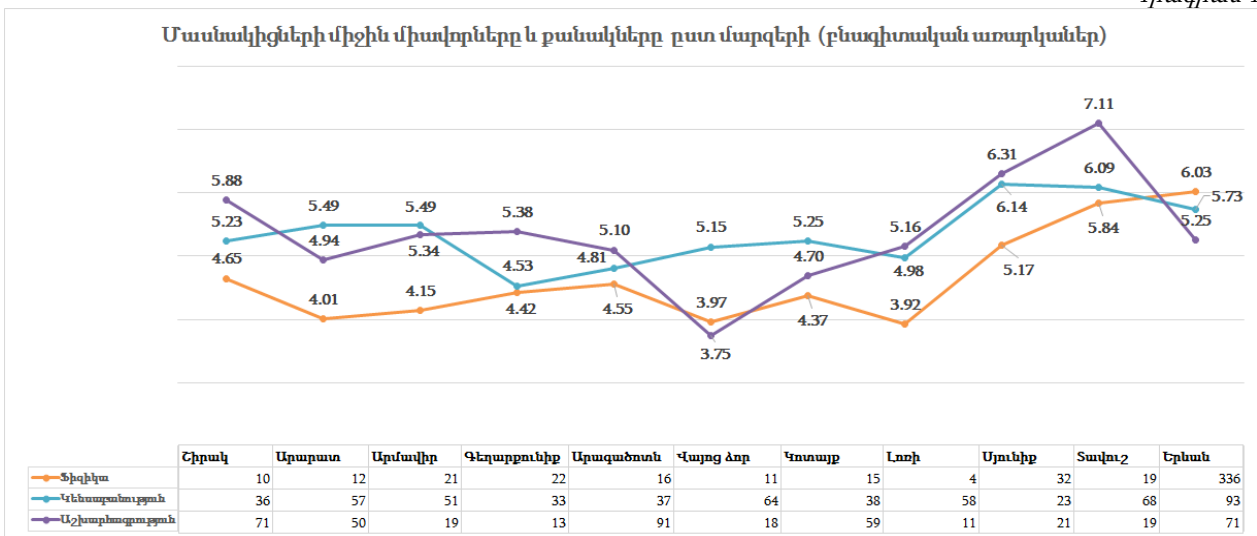
Ստորև բերված դիագրամներում ներկայացված են աշակերտների միջին միավորները և քանակները՝ ըստ վարչատարածքային միավորների: Յուրաքանչյուր դիագրամում առարկաները խմբավորված են ըստ պարտադիր առարկաների, բնագիտական առարկաների և օտար լեզուների:

Դիագրամ 9

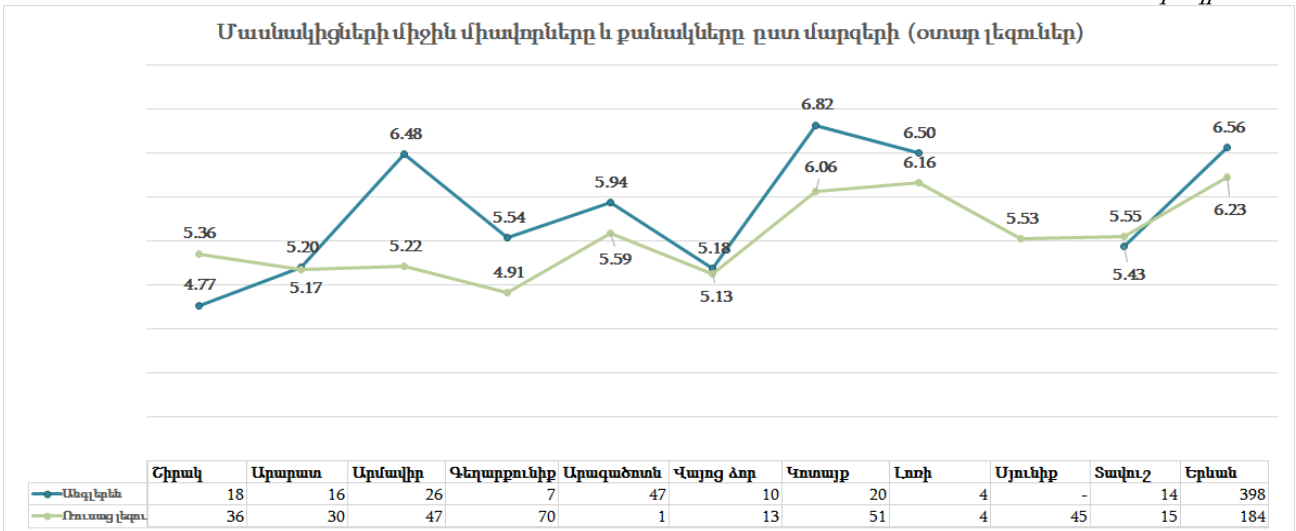

Դիագրամ 9-ում տեսնում ենք, որ Շիրակի մարզում երեք պարտադիր առարկաներից էլ գրանցվել են ցածր արդյունքներ: Ցածր արդյունքներ են գրանցվել նաև հայոց լեզվից՝ Վայոց ձորի մարզում, մաթեմատիկայից՝ Արարատի մարզում, հայոց պատմությունից՝ Կոտայքի մարզում: Արդյունքները բարձ են եղել՝ հայոց լեզվից՝ Լոռվա մարզում, հայոց պատմությունից՝ Տավուշի մարզում, մաթեմատիկայից՝ Երևանում:

Դիագրամ 10

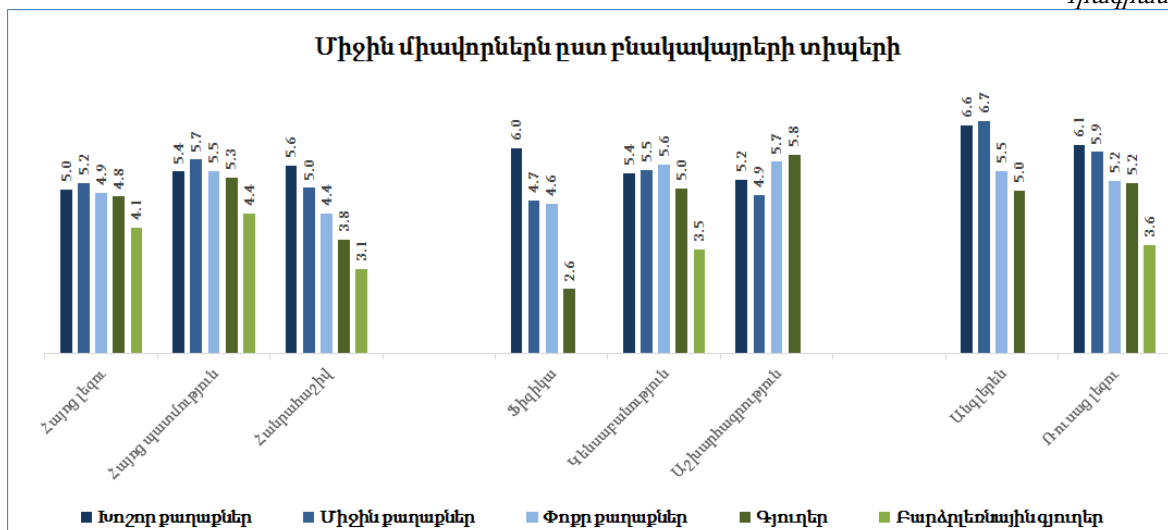
Բնագիտական առարկաներից որոշ մարզերում աշակերտների միջին միավորները ցածր են եղել դրական միավորի շեմից. Վայոց ձորի մարզում՝ ֆիզիկայից և աշխարհագրությունից, Լոռվա մարզում՝ ֆիզիկայից: Լավագույն արդյունք են ցուցաբերել՝ աշխարհագրությունից՝ Տավուշի մարզում, կենսաբանությունից՝ Սյունիքի մարզում, ֆիզիկայից՝ Երևանում:

Օտար լեզուներից Սյունիքի մարզում ընտրել են միայն ռուսաց լեզուն: Ամենացածր միջին միավորն անգլերենից գրանցվել է Շիրակի մարզում, ռուսաց լեզվից՝ Գեղարքունիքի մարզում: Ամենաբարձր միջին միավորը անգլերենից գրանցվել է Կոտայքի մարզում, ռուսաց լեզվից՝ Երևանում:

8. ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆՆ ԸՍՏ ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԵՐԻ ՏԻՊԵՐԻ

Արտաքին ընթացիկ գնահատմանը մասնակցած 73 հանրակրթական ուսումնական հաստատություններից 26-ը եղել են խոշոր քաղաքների, 16-ը՝ միջին քաղաքների, 15-ը՝ փոքր քաղաքների, 14-ը՝ գյուղերի և 2-ը բարձրլեռնային գյուղերի (Ձորագյուղի ավագ դպրոց և Արագածի թիվ 1 միջնակարգ դպրոց) ուսումնական հաստատություններ:

Բարձրլեռնային գյուղերի աշակերտները կազմել են ընդհանուր մասնակիցների 2.85 տոկոսը: Այստեղ չեն ընտրել «Ֆիզիկա», «Աշխարհագրություն» և «Անգլերեն» առարկաները, իսկ մյուս առարկաներից ցուցաբերել են նշանակալիորեն ցածր արդյունքներ:

Գյուղական բնակավայրերի աշակերտները «Աշխարհագրություն» առարկայից ցուցաբերել են ամենաբարձր արդյունքը՝ «Ֆիզիկա» առարկայից մասնակցել է միայն մեկ աշակերտ, որը չի հաղթահարել դրական միավորի շեմը (2.6 IRT միավոր): Մյուս առարկաներից այս տիպի բնակավայրի աշակերտների միջին միավորները քիչ տարբերությամբ մոտ են փոքր քաղաքների աշակերտների արդյունքներին:

Փոքր քաղաքների աշակերտները, մյուս բնակավայրերի համեմատ, լավագույն արդյունքը գրանցել են «Կենսաբանություն» առարկայից, իսկ ամենացածր արդյունքը՝ «Հանրահաշիվ» առարկայից:

Միջին քաղաքների աշակերտները լավագույն արդյունքը գրանցել են «Հայոց լեզու», «Հայոց պատմություն», «Անգլերեն» առարկաներից, իսկ «Աշխարհագրություն» առարկայից, մյուս բնակավայրերի համեմատ, ամենացածր արդյունքն են գրանցել:

Խոշոր քաղաքների աշակերտները հիմնականում ցուցաբերել են լավ արդյունքներ, հատկապես «Ֆիզիկա» և «Հանրահաշիվ» առարկաներից արդյունքները նշանակալի տարբերվում են մյուս բնակավայրերի աշակերտների արդյունքներից:

Այսպիսով, բարձրլեռնային գյուղերի աշակերտները բոլոր առարկաներից ցուցաբերել են նշանակալի ցածր արդյունքներ, իսկ մյուս տիպերի բնակավայրերի աշակերտների միջին միավորները «Հայոց լեզու», «Հայոց պատմություն» և «Կենսաբանություն» առարկաներից նշանակալիորեն չեն տարբերվել: Հետաքրքիր է, որ «Անգլերեն» առարկայից բարձր ընդհանուր միջին միավորը պայմանավորված է խոշոր և միջին քաղաքների աշակերտների նշանակալի բարձր արդյունքներով: «Հանրահաշիվ» առարկայի դեպքում միջին միավորներն աստիճանաբար նվազում են՝ խոշոր քաղաքներից մինչև բարձրլեռնային գյուղեր:

Եզրակացություն

2016 թվականի նոյեմբերի 7-ից դեկտեմբերի 15-ն ընկած ժամանակահատվածում Հայաստանի Հանրապետության մարզերի և Երևան քաղաքի 73 հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների 10-րդ դասարաններում իրականացվել է արտաքին ընթացիկ գնահատում: Գնահատման նպատակը աշակերտների 9-րդ դասարանի գիտելիքների ստուգումն էր, որով նրանք մուտք էին գործել ավագ դպրոց:

Ի տարբերություն նախորդ տարիների՝ այս տարի արտաքին ընթացիկ գնահատման մասնակիցները հնարավորություն են ունեցել պարտադիր առարկաներից, բնագիտական առարկաներից և օտար լեզուներից ընտրել երկու առարկա: Ընտրության հնարավոր տարբերակները մանրամասն ներկայացված են ներածության մեջ: Աշակերտների մեծ մասը՝ 66.8 տոկոսը, նախապատվությունը տվել է «Հայոց լեզու» առարկային: Համեմատած նախորդ տարիների արդյունքների հետ, այս տարի հայոց լեզվից աշակերտների միջին միավորն իջել է և եղել է ամենացածրը, իսկ ամենաբարձր միջին միավորը գրանցվել է «Անգլերեն» առարկայից: Հաշվի առնելով այն, որ պետական միասնական քննությունների ժամանակ նույնպես անգլերենի միջին միավորն է բարձր եղել, կարող ենք ասել, որ երեխաներն ավելի մոտիվացված են այս առարկան սովորելու:

➤ **Գնահատականների խմբերի համեմատությունն ըստ առարկաների**

«Անբավարար» գնահատականների ամենամեծ տոկոսները դիտարկվել են հայոց լեզվից՝ 18.9 տոկոս, և հանրահաշվից՝ 17.3 տոկոս, ամենափոքրը՝ 7.1 տոկոս, ռուսաց լեզվից: Գերազանց գնահատականների ամենամեծ՝ 22.7 տոկոսը դիտարկվել է «Անգլերեն» առարկայից, ամենափոքրը՝ 3.6 տոկոսը, «Աշխարհագրություն» առարկայից: Համեմատելով պետական միասնական քննությունների հետ, որի ժամանակ աշխարհագրություն հանձնել են մասնակիցների մինչև 3 տոկոսը, իսկ ուսումնասիրվող արտաքին ընթացիկ գնահատման դեպքում այդ ցուցանիշը կազմել է 11 տոկոս, կարելի է եզրակացնել, որ արտաքին գնահատման ժամանակ երկրորդ առարկայի ընտրության մեջ չկողմնորոշված որոշ աշակերտներ պարզապես ընտրել են «Աշխարհագրություն» առարկան:

➤ **Արտաքին և ներքին գնահատումների համեմատությունը**

Ի տարբերություն արտաքին գնահատման՝ ներքին գնահատման դեպքում 1-3 գնահատականներ գրեթե չեն գրանցվել, իսկ 9-10 գնահատականների խմբերը նշանակալիորեն մեծ են: Երկու գնահատումների դեպքում էլ ամենացածր միջին միավորը գրանցվել է «Հայոց լեզու» առարկայից: Ինչպես արդեն նշել ենք, արտաքին գնահատման ժամանակ ամենաբարձր միջին միավորը գրանցվել է «Անգլերեն» առարկայից, հետևաբար, այս առարկայից ներքին և արտաքին գնահատումների միջին միավորների տարբերությունը եղել է ամենափոքրը՝ 1.1 միավոր: Այս տեսանկյունից ամենամեծ տարբերությունը եղել է «Հանրահաշիվ» առարկայից՝ 2.4 միավոր:

➤ **Վերլուծություն ըստ սեռերի**

Արտաքին ընթացիկ գնահատմանը մասնակցած աշակերտների 54 տոկոսը եղել են աղջիկներ, 46 տոկոսը՝ տղաներ: Համեմատելով տեսնում ենք, որ բոլոր առարկաներից աղջիկների միջին միավորները նշանակալիորեն բարձր են եղել տղաների միջին միավորներից, այդ տարբերությունը նշանակալի չի եղել միայն «Հանրահաշիվ» և «Ֆիզիկա» առարկաներից:

➤ **Արտաքին ընթացիկ գնահատման արդյունքներն ըստ հոսքերի**

Վերլուծությունից պարզվել է, որ պարտադիր՝ «Հայոց լեզու» և «Հայոց պատմություն» առարկաներից աշակերտների միջին միավորներն ըստ հոսքերի նշանակալիորեն չեն տարբերվում, ինչը չի կարելի ասել «Հանրահաշիվ» առարկայի մասին, որտեղ հումանիտար և ընդհանուր հոսքերի աշակերտների միջին միավորները նշանակալիորեն ցածր են, թեև այս հոսքերում միայն 7 տոկոսն է ընտրել «Հանրահաշիվ» առարկան:

Բնագիտական առարկաներից ամենացածր միջին միավորները, գրեթե բոլոր հոսքերում, գրանցվել են ֆիզիկայից, միայն ֆիզմաթ հոսքի աշակերտների նշանակալի մեծ միջին միավորն է բարձրացնում այդ առարկայից ընդհանուր միջին միավորը: Այս հոսքում աշակերտները հիմնականում ընտրել են «Հանրահաշիվ» և «Ֆիզիկա» առարկաները, որոնցից էլ գրանցել են ամենաբարձր միջին միավորները, այսինքն, այս հոսքում աշակերտների ընտրությունն ավելի նպատակաուղղված է:

Օտար լեզուներից միջին միավորները բարձր են բնագիտական հոսքում, ամենացածր միջին միավորը անգլերենից դիտարկվել է հումանիտար հոսքում, իսկ ռուսերենից՝ ընդհանուր հոսքում:

➤ **Ընդհանուր արդյունքներն ըստ հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների տիպերի**

Արտաքին ընթացիկ գնահատման մասնակիցների գերակշիռ մասը եղել է ավագ դպրոցներից, հետևաբար բոլոր առարկաներից նրանց թիվը կազմել է 62-85 տոկոս, միայն «Ֆիզիկա» առարկայից է, որ մասնակիցների թիվը եղել է 30 տոկոս: Հետաքրքիր է, որ վարժարանների աշակերտների 61.8 տոկոսն ընտրել է «Ֆիզիկա» առարկան և գրանցել է ամենաբարձր միջին միավորը: Վարժարաններում, բացի «Հայոց լեզու» և «Կենսաբանություն» առարկաներից, մյուս բոլոր առարկաների միջին միավորները բարձր են եղել տվյալ առարկաների ընդհանուր միջին միավորներից: Միջնակարգ դպրոցներում ամենաբարձր միջին միավորը «Աշխարհագրություն» և «Հայոց լեզու» առարկաներից է գրանցվել, ավագ դպրոցներում՝ «Հայոց պատմություն» և «Ռուսաց լեզու» առարկաներից: Ոչ պետական հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում մասնակիցների թիվը զգալի քիչ է եղել, իսկ միջին միավորները, բացի «Հանրահաշիվ» և «Ֆիզիկա» առարկաներից, բարձր են եղել ընդհանուր միջին միավորներից:

➤ **Աշակերտների պատրաստվածությունն ըստ վարչատարածքային միավորների**

Ըստ վարչատարածքային միավորների վերլուծությունից պարզ է դարձել, որ Շիրակի մարզում երեք պարտադիր առարկաներից էլ գրանցվել են ցածր արդյունքներ: Ցածր արդյունքներ են գրանցվել նաև հայոց լեզվից՝ Վայոց ձորի մարզում, մաթեմատիկայից՝ Արարատի մարզում, հայոց պատմությունից՝ Կոտայքի մարզում: Արդյունքները բարձ են եղել՝ հայոց լեզվից՝ Լոռվա մարզում, հայոց պատմությունից՝ Տավուշի մարզում, մաթեմատիկայից՝ Երևանում:

Բնագիտական առարկաներից որոշ մարզերում աշակերտների միջին միավորները ցածր են եղել դրական միավորի շեմից. Վայոց ձորի մարզում՝ ֆիզիկայից և աշխարհագրությունից, Լոռվա մարզում՝ ֆիզիկայից: Լավագույն արդյունք են ցուցաբերել՝ աշխարհագրությունից՝ Տավուշի մարզում, կենսաբանությունից՝ Սյունիքի մարզում, ֆիզիկայից՝ Երևանում:

Օտար լեզուներից Սյունիքի մարզում ընտրել են միայն ռուսաց լեզուն: Ամենացածր միջին միավորն անգլերենից գրանցվել է Շիրակի մարզում, ռուսաց լեզվից՝ Գեղարքունիքի մարզում: Ամենաբարձր միջին միավորը անգլերենից գրանցվել է Կոտայքի մարզում, ռուսաց լեզվից՝ Երևանում:

➤ **Աշակերտների պատրաստվածությունը ըստ բնակավայրերի տիպերի**

Հետաքրքիր է, որ դիտարկելով աշակերտների պատրաստվածության արդյունքներն ըստ բնակավայրերի տիպերի՝ տեսնում ենք, որ բարձրլեռնային գյուղերի աշակերտները բոլոր առարկաներից ցուցաբերել են նշանակալի ցածր արդյունքներ, իսկ մյուս տիպերի բնակավայրերի աշակերտների միջին միավորները նշանակալիորեն չեն տարբերվել «Հայոց լեզու», «Հայոց պատմություն» և «Կենսաբանություն» առարկաներից: «Անգլերեն» առարկայի ընդհանուր միջին միավորի բարձր լինելը պայմանավորված է խոշոր և միջին քաղաքների աշակերտների նշանակալի բարձր արդյունքներով: «Հանրահաշիվ» առարկայի դեպքում միջին միավորներն աստիճանաբար նվազում են՝ խոշոր քաղաքներից մինչև բարձրլեռնային գյուղեր: